

СХВАЛЕНО

рішення виконавчого комітету
Чернігівської міської ради
“31” серпня 2026 року № 479

ПРОГНОЗ

бюджету Чернігівської міської територіальної громади

(найменування бюджету адміністративно-територіальної одиниці)

на 2027 - 2029 роки

(середньостроковий бюджетний період)

(2555900000)

(код бюджету)

I. Загальна частина

Прогноз бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2027-2029 роки (надалі - Прогноз) розроблено на виконання статті 75¹ Бюджетного кодексу України, базуючись на схваленій постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2026 року № 793 Бюджетній декларації на 2027-2029 роки, відповідно до листа Міністерства фінансів України від 14.07.2026 № 05120-08-6/19836 “Про особливості складання розрахунків до прогнозів місцевих бюджетів”, Податкового та Бюджетного кодексів України та інших документах, що стосуються середньострокового планування.

Метою Прогнозу є формування послідовної та передбачуваної бюджетної політики Чернігівської міської територіальної громади (далі – ЧМТГ) на середньостроковий період, створення дієвого механізму управління бюджетним процесом у діючих умовах воєнного стану, із перспективою поступового відновлення економіки за умови суттєвого покращення безпекової ситуації починаючи з 2027 року.

Прогноз бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2027 - 2029 роки – це стратегічний документ планування показників бюджету Чернігівської міської територіальної громади, який є основою для складання проєкту бюджету на 2027 рік.

На середньострокову перспективу основними завданнями бюджетної політики є:

концентрація ресурсів бюджету ЧМТГ на виконанні пріоритетних цілей і завдань, спрямованих на відновлення і соціально-економічний розвиток територіальної громади;

забезпечення проактивного механізму управління бюджетними коштами, підвищення ефективності управління бюджетними коштами, що забезпечить вчасне прийняття виважених рішень;

застосування дієвих методів економії бюджетних коштів;

забезпечення стабільного функціонування бюджетних установ та виконання заходів, передбачених цільовими бюджетними програмами;

вжиття дієвих заходів щодо трансформування мережі бюджетних установ в установи нового типу, які спроможні надавати якісні послуги на рівні європейських стандартів;

запровадження ефективних заходів з енергозбереження в бюджетних установах і закладах;

визначення та виконання завдань соціально-економічного розвитку територіальної громади з врахуванням їх пріоритетності;

дотримання принципу забезпечення рівних гендерних прав і можливостей під час розподілу видатків головними розпорядниками бюджетних коштів за бюджетними програмами;

створення безбар'єрного міського середовища, якісного громадського простору, який надає рівні можливості всім групам населення;

удосконалення системи результативних показників з метою підвищення якості надання послуг у відповідних сферах;

підтримка структурних реформ в реальному секторі економіки;

створення реального підґрунтя для виконання місцевими органами влади своїх повноважень в частині надання якісних публічних послуг та ефективного функціонування бюджетної системи;

залучення інвестицій в економіку Чернігівської міської територіальної громади.

Очікувані результати реалізації прогнозу – досягнення балансу між напрямками розвитку громади та її бюджетними можливостями, враховуючи ризики та економічні виклики, що впливають на економіку ЧМТГ в умовах повномасштабної російської військової агресії.

Можливими ризиками невиконання прогнозних показників є:

- наслідки російської військової агресії, зокрема, руйнування виробничих комплексів та об'єктів енергетичної та транспортної інфраструктури, спад економічних показників внаслідок припинення діяльності підприємств, скорочення працюючих, міграція робочої сили, що може призвести до скорочення ВВП та основного капіталу громади, та відповідно – зменшення надходжень до бюджету;

- виникнення обставин непереборної сили природного, епідеміологічного, політичного, соціального характеру тощо та прийняття органами влади рішень щодо введення заборон та обмежень, які унеможливають виконання суб'єктами господарювання договірних зобов'язань або є підставою для їх звільнення від податкових зобов'язань;

- зміна бюджетного та податкового законодавства, зокрема, зміна податкових ставок, термінів і правил сплати податків, введення або відміна пільг, тощо;

- ріст інфляції та курсу долара США та євро, що призведе до збільшення цін та боргових зобов'язань;

- скорочення обсягу міжбюджетних трансфертів з державного та інших бюджетів, зменшення обсягу інвестицій;

- зростання цін на енергоносії.

Заходами з мінімізації впливу фіскальних ризиків на показники бюджету є:

- мобілізація додаткових ресурсів до бюджету, використання всіх наявних резервів залучення коштів;

- удосконалення інструментів бюджетного прогнозування;

- продовження співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

Прогноз бюджету включає основні прогнозні показники економічного та соціального розвитку Чернігівської міської територіальної громади, показники доходів, видатків, фінансування та кредитування бюджету, обсяг публічних інвестицій, прогнозні показники міжбюджетних трансфертів.

Прогноз складено відповідно до бюджетних пропозицій головних розпорядників бюджету Чернігівської міської територіальної громади, у яких зазначено показники відповідно до річного звіту за попередній бюджетний період, затверджені розписом на поточний бюджетний період (з урахуванням внесених змін станом на 01 липня 2026 року) та в межах орієнтовних граничних показників на 2027-2029 роки, доведених фінансовим управлінням Чернігівської міської ради, обрахованих виходячи з прогнозованого фінансового ресурсу громади.

Попередній Прогноз бюджету ЧМТГ затверджений рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 28.08.2025р. № 465 на 2026-2028 роки.

II. Основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку

Інформація щодо основних прогнозних показників економічного та соціального розвитку України та Чернігівської міської територіальної громади наведена відповідно до даних наданих управлінням економічного розвитку міста Чернігівської міської ради.

У зв'язку з призупиненням формування та оприлюднення статистичної інформації відповідно до Закону України від 03.03.2022 № 2115-XI “Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни”, наразі є неможливим проаналізувати окремі показники економічного і соціального розвитку Чернігівської міської територіальної громади за 2022 – I півріччя 2026 року.

Демографічна ситуація

За інформацією, наданою управлінням адміністративних послуг, кількість осіб, відомості про місце проживання яких у м. Чернігові занесено до відомчої інформаційної системи “Реєстр територіальної громади”, станом на 01.07.2026 становить 243 314 осіб.

Таблиця 1. Динаміка основних показників відтворення населення у м. Чернігові

Роки	Народжених, осіб	Померлих, осіб	Природний приріст (скорочення), осіб
2014	2 684	3 655	-971

2015	2 517	3 467	-950
2016	2 474	3 545	-1 071
2017	2 251	3 501	-1 250
2018	2 147	3 615	-1 468
2019	1 900	3 674	-1 774
2020	1 846	4 066	-2 220
2021	2 162	4 647	-2 485
2022	1 080	4 336	-3 256
2023	1 225	3 692	-2 467
2024	1 203	3 647	-2 444
2025	1 036	3 716	-2 680
січень-травень 2026 року	388	1748	-1 360

Станом на 01 липня 2026 року на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб по м. Чернігову перебуває 13 460 внутрішньо переміщених осіб, що на 4,1 % або на 531 особу більше, ніж на початок поточного року.

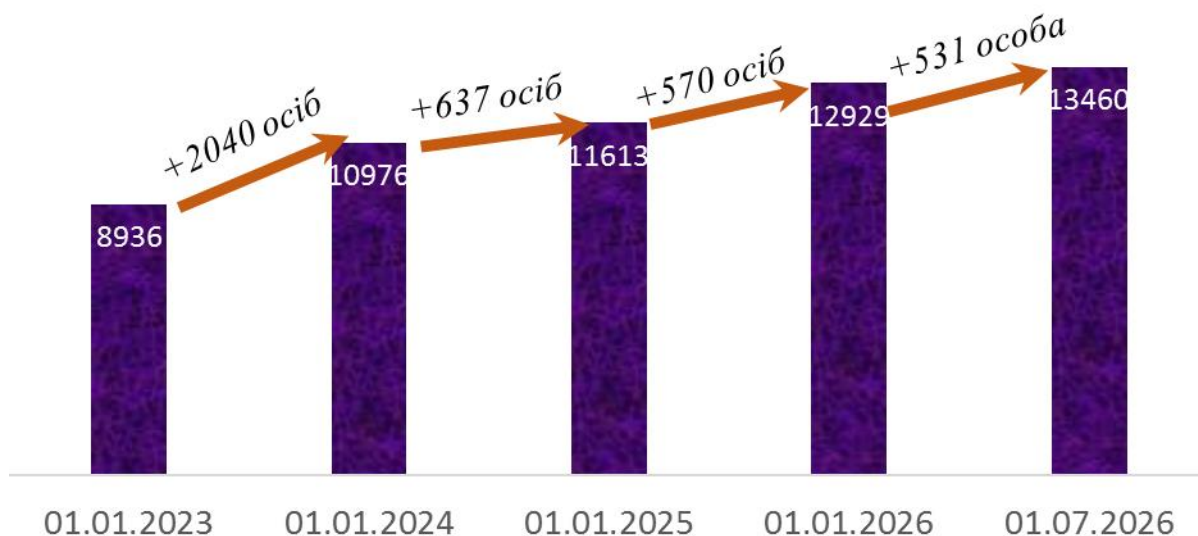

Рис. 1. Кількість внутрішньо переміщених осіб на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб по м. Чернігову, осіб

У Чернігівській філії Чернігівського обласного центру зайнятості протягом січня-травня 2026 року отримували послуги 3 641 особа, з них мали статус безробітного 2 720 осіб.

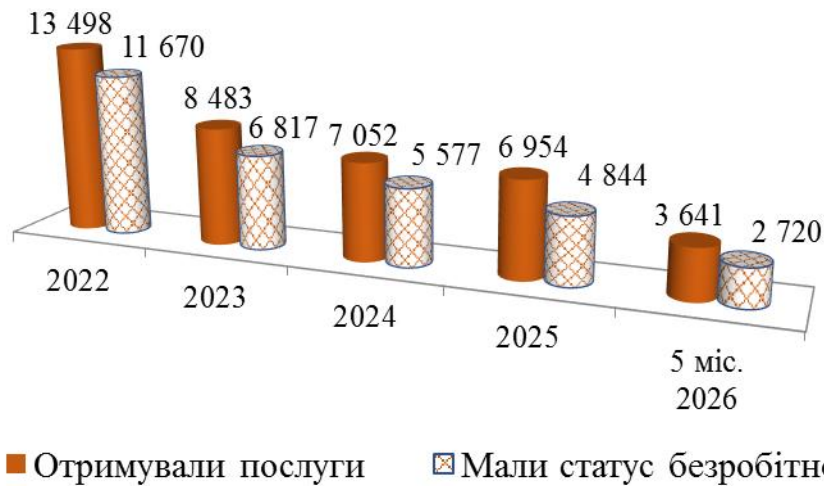

Рис. 2. Динаміка кількості безробітних громадян, що отримували послуги у Чернігівській філії Чернігівського обласного центру зайнятості, осіб

Управлінням державного архітектурно-будівельного контролю Чернігівської міської ради у порядку визначеному Кабінетом Міністрів України протягом 2025 року за заявами замовників будівництва на підставі актів готовності об'єктів до експлуатації, прийняті в експлуатацію закінчені будівництвом об'єкти – багатоповерхові, багатоквартирні житлові будинки, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) наслідками, шляхом видачі сертифікатів, загальною площею 40.126 тис. кв. м.

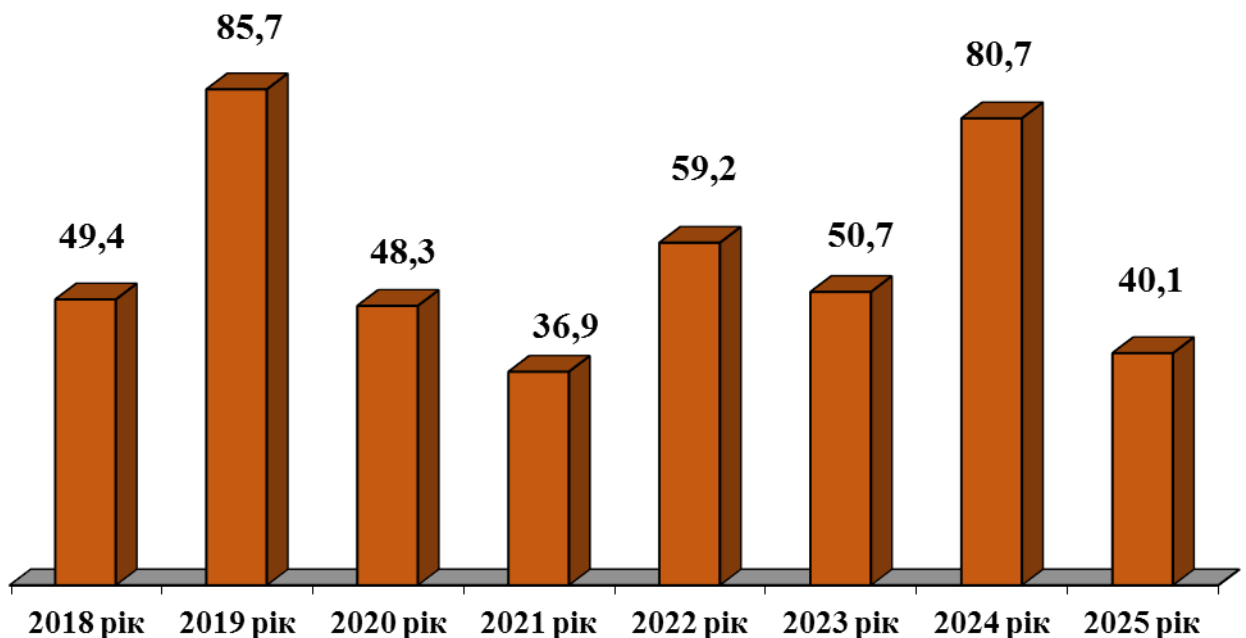

Рис.4. Динаміка введення в експлуатацію житла, тис. кв. м

Серед економічно активних суб'єктів господарювання м. Чернігова діяльність здійснювали 20 комерційних та 10 некомерційних комунальних підприємств міської ради. З них 12 належать до житлово-комунальної сфери, 8 до сфери охорони здоров'я, 2 – до торгівлі і послуг, 2 – до сфери культури, 1 –

до засобів масової інформації, 1 – до спортивної галузі, 1 – до соціальної сфери, 1 будівельне, 1 транспортне, 1 створене для забезпечення громадського порядку та контролю за благоустроєм міста.

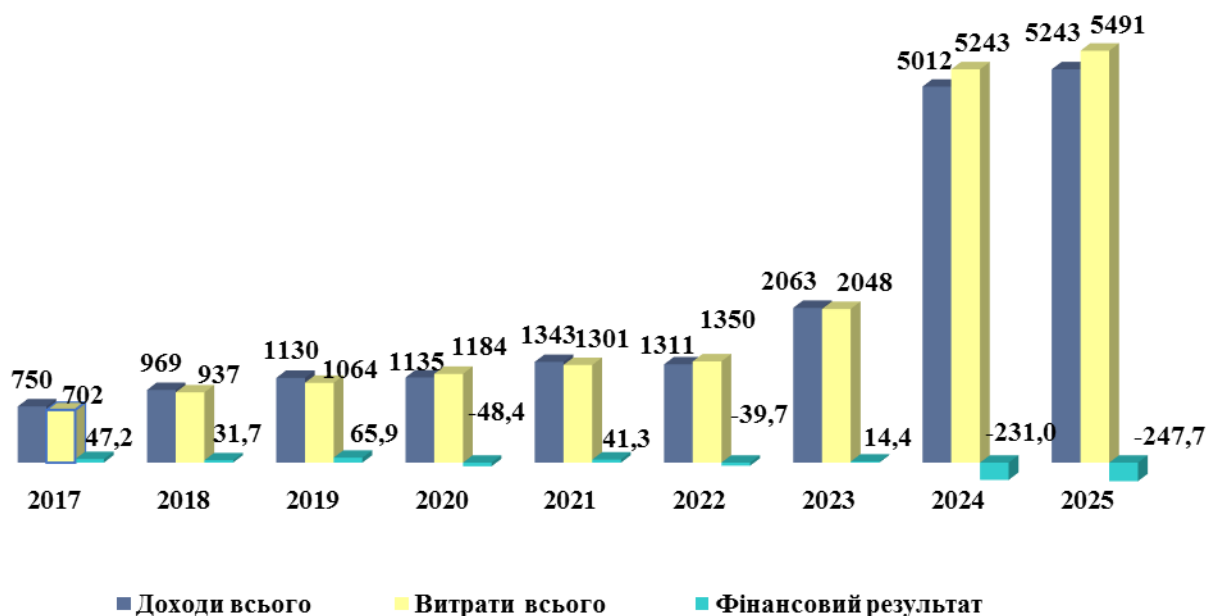

Рис. 5. Загальний фінансовий результат діяльності комерційних комунальних підприємств Чернігівської міської ради, млн грн

Особливістю Чернігівської міської територіальної громади є наявність розвинутої мережі суб'єктів господарювання малого і середнього підприємництва, ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури.

Станом на 01.01.2026 кількість суб'єктів малого та середнього підприємництва за даними Головного управління ДПС у Чернігівській області складає 19 136 суб'єктів господарювання (що на 7,2 % менше ніж на початок 2025 року), з них 2 099 – юридичні особи (стільки ж, як і на початок 2025 року) та 17 037 – фізичні особи-підприємці (на 8,0 % менше, ніж на початок 2025 року).

Кількість економічно активних суб'єктів малого та середнього підприємництва на 01.01.2026 склало 15 038 суб'єктів господарювання, з них 1 591 – юридична особа та 13 447 – фізичні особи-підприємці. Середньооблікова кількість штатних працівників, зайнятих у сфері малого та середнього підприємництва на початок поточного року становила 41,3 тисяч осіб. З них 17,2 тисяч осіб перебуває у трудових відносинах з фізичними особами-підприємцями (41,7 %), 16,4 тисяч осіб зайнято на середніх підприємствах (39,7 %) та 7,7 тисяч осіб працюють на малих підприємствах (18,6 %).

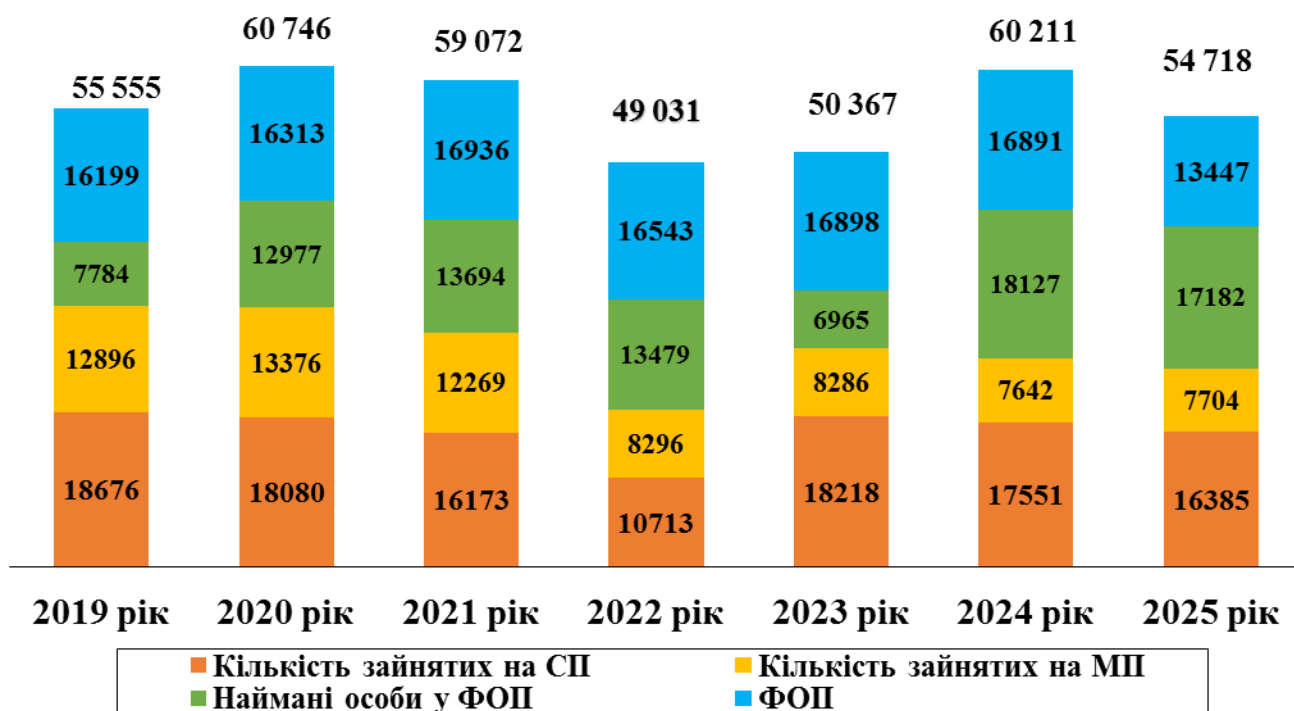

Рис. 9. Чисельність зайнятих у сфері малого та середнього бізнесу у м. Чернівці на кінець періоду, осіб

Обсяги реалізованої продукції малими та середніми підприємствами відповідно до поданих декларацій ПДВ за підсумками 2025 року становлять близько 30 881,1 млн грн, що на 10,8 % більше, ніж у 2024 році.

Переважає більшість суб'єктів господарювання, зареєстрованих у м. Чернівці, провадять свою діяльність у сферах надання послуг (7948 підприємств або 52,9 %) та торгівлі (5416 підприємств або 36,0 %). Виробничою діяльністю зайнято 11,1 % суб'єктів господарювання (1674 підприємства).

Рис. 10. Структура діяльності суб'єктів господарювання МСП

Надходження до бюджету Чернівцівської міської територіальної громади від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва у 2025 році склали 1 496,1 млн гривень.

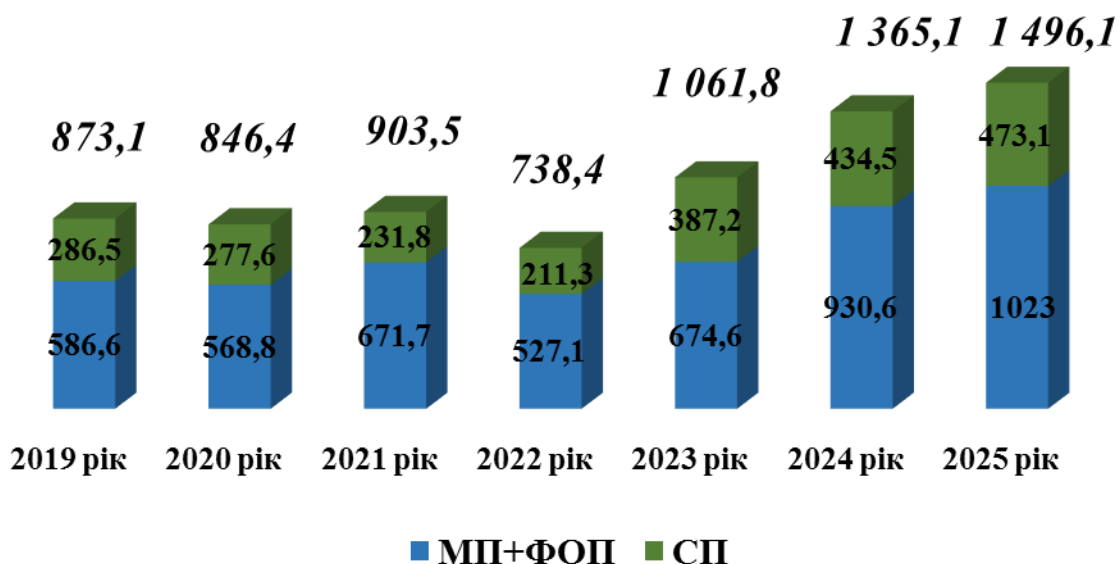

Рис. 11. Надходження до бюджету ЧМТГ за результатами діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва, млн грн

Середньомісячна заробітна плата найманих працівників на малих підприємствах міста у 2025 році склала 18 127 грн, що на 21,1 % більше, ніж у 2024 році, на середніх підприємствах – 21 184 грн (на 9,6 % більше, ніж у минулому році).

Для порівняння середня заробітна плата працівників комерційних комунальних підприємств Чернігівської міської ради у 2023 році становила 15 447 грн, у 2024 році – 18 882 грн, у 2025 році – 21 589 гривень.

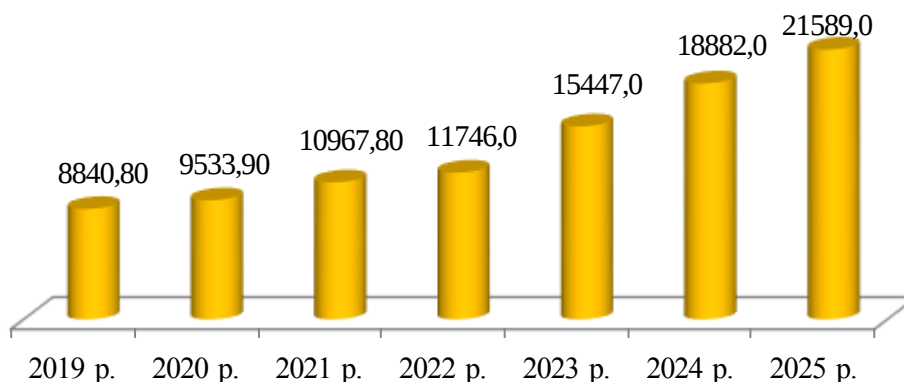

Рис. 12. Середньомісячна заробітна плата працівників комерційних комунальних підприємств Чернігівської міської ради, (грн)

Прогноз доходів і видатків на 2027-2029 роки визначений з урахуванням норм податкового та бюджетного законодавства, макропоказників економічного і соціального розвитку України та поточного стану виконання

бюджету та згідно з показниками економічного і соціального розвитку міста на 2027 рік.

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ
економічного і соціального розвитку
територіальної громади на 2027 рік

Показник	Один. виміру	2025 р. факт	2026 р. очікуване	2027 р. прогноз
Чисельність зареєстрованого населення на кінець періоду, відомості про місце реєстрації яких занесено до відомчої інформаційної системи “Реєстр територіальної громади”	тис. осіб	243,8	242,8	241,8
Кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб (на кінець періоду)	осіб	12 929	13 500	14 000
Середньомісячна заробітна плата штатних працівників, зайнятих економічною діяльністю (за розрахунками)	грн	19 544	23 062	25 807
Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. населення	одиниць	61	61	62
Кількість середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. населення	одиниць	5	5	5
Кількість фізичних осіб підприємців (економічно активних)	осіб	13 447	13 450	13 465
Надходження від діяльності суб’єктів малого підприємництва (юридичних і фізичних осіб) до бюджету територіальної громади	тис. грн	1 023 029,5	1 125 330.0	1 237 865,0

Показник	Один. виміру	2025 р. факт	2026 р. очікуване	2027 р. прогноз
Надходження від діяльності суб'єктів середнього підприємництва до бюджету територіальної громади	тис. грн	473 123,9	520 435,0	572 480,0
Кількість осіб, що перебувають в трудових відносинах з суб'єктами малого та середнього підприємництва	осіб	41 271	41 310	41 415
Кількість безробітних громадян (мали статус безробітного на кінець періоду)	осіб	1 498	1 510	1 450
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малими та середніми підприємствами (згідно з даними ГУ ДПС у Чернігівській області)	млн грн	30 881,1	33 969,2	37 366,1

Примітка: у зв'язку з призупиненням формування та оприлюднення статистичної інформації, в додатку наведено аналітичні показники відповідно до відомостей Головного управління ДПС у Чернігівській області, Чернігівської філії Чернігівського обласного центру зайнятості та інформації структурних підрозділів Чернігівської міської ради, макроекономічних прогнозів Міністерства економіки України, Національного банку України.

Крім того, під час підготовки Прогнозу враховано:
Індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року):
 2027 рік – 108,9 відсотка;
 2028 рік – 106,9 відсотка
 2029 рік – 105,1 відсотка.

Розміри мінімальної заробітної плати:

з 1 січня 2027 року – 9 546 гривень (темپ приросту – 10,4 відсотка);
 з 1 січня 2028 року – 10 377 гривні (темп приросту – 8,7 відсотка);
 з 1 січня 2029 року – 11 114 гривень (темп приросту - 7,1 відсотка).

Розміри посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки:

з 1 січня 2027 року – 3 819 гривень (темп приросту – 10,1 відсотка);
 з 1 січня 2028 року – 4 151 гривні (темп приросту – 8,7 відсотка);

з 1 січня 2029 року – 4 446 гривень (темپ приросту - 7,1 відсотка).

Інші показники розміру соціальних стандартів враховано відповідно до визначених у схваленій постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2026 року № 793 Бюджетній декларації на 2027-2029 роки.

Міжбюджетні трансферти, а саме, реверсна дотація, передбачені в обсягах, визначених Бюджетною декларацією на 2027-2029 роки.

III. Загальні показники бюджету

Прогнозні показники бюджету на 2027-2029 роки включають прогнозні показники бюджету ЧМТГ за основними видами доходів, фінансування, видатків і кредитування, а також обсяги публічних інвестицій.

У цілому фінансовий ресурс Прогнозу бюджету ЧМТГ на 2027-2029 роки становить:

ДОХОДИ

2027 рік – 4 546 672 500 грн (зростання до 2026 року на 259 416 500 грн або 6,1 відсотка);

2028 рік – 4 968 280 000 грн (зростання до 2027 року на 421 607 500 грн або 9,3 відсотка);

2029 рік – 5 362 200 000 грн (зростання до 2028 року – 393 920 000 грн або 7,9 відсотка).

ВИДАТКИ

2027 рік – 4 568 788 243 грн (зменшення до 2026 року на 682 487 457,68 грн (-13,0 %));

2028 рік – 5 001 920 009 грн (зростання до 2027 року на 433 131 766 грн (+9,5 %));

2029 рік – 5 398 226 127 грн (зростання до 2028 року на 396 306 118 грн (+ 7,9 %)).

ФІНАНСУВАННЯ

2027 рік – 360 000 000,00 грн;

2028 рік – 411 000 000 грн;

2029 рік – 462 000 000 гривень.

КРЕДИТУВАННЯ

Повернення кредитів

2027 рік – 6 872 760 грн (зростання до 2026 року на 5 804 180 грн);

2028 рік – 10 687 430 грн (зростання до 2027 року на 3 814 670 грн);

2029 рік – 14 014 930 грн (зростання до 2028 року на 3 327 500 грн).

Надання кредитів

2027 рік – 100 677 900 грн (зростання до 2026 року на 28 204 600 грн);

2028 рік – 100 684 600 грн (зростання до 2026 року на 6 700 грн);

2029 рік – 107 781 500 грн (зростання до 2027 року на 7 096 900 грн).

Загальні показники бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2027-2029 роки наведені у додатку 1 до цього Прогнозу.

З урахуванням положень та показників, визначених на відповідні бюджетні періоди Бюджетною декларацією, підвищення заробітної плати окремим категоріям працівників бюджетної сфери, загальні показники бюджету

ЧМТГ на 2027-2028 роки пропонується збільшити порівняно з показниками, визначеними на відповідні бюджетні періоди прогнозом, схваленим у попередньому бюджетному періоді, у частині власних надходжень, тоді як міжбюджетні трансферти, що надаються бюджету Чернігівської міської територіальної громади з державного бюджету, а саме освітня субвенція не прогнозується через відсутність її розподілу.

Надходження власних та закріплених джерел доходів у 2027 та 2028 роках пропонується збільшити на 699 308 397 грн або 17,6 відсотка та на 613 481 913 грн або 13,7 відсотка порівняно з затвердженими показниками у відповідних роках.

За загальним фондом обсяг доходів у 2027 році планується збільшити на 700 544 900,00 грн або 18,2 відсотка, зокрема, за рахунок збільшення надходжень податку та збору на доходи фізичних осіб на 653 251 800,00 грн або 28,6 відсотка та акцизного податку на 50 000 000,00 грн або 11,6 відсотка. За загальним фондом обсяг доходів у 2028 році планується збільшити на 613 367 900 грн або 14,1 відсотка, зокрема, за рахунок збільшення надходжень податку та збору на доходи фізичних осіб на 568 507 600 грн або 20,9 відсотка та акцизного податку на 53 000 000,00 грн або 11,9 відсотка.

За спеціальним фондом у 2027–2029 роках планується зменшення обсягу надходжень екологічного податку на 199 800,00 грн, або 29,4 відсотка, відповідно до наданих підприємствами розрахунків. Також, у 2027–2028 роках планується значне збільшення надходжень відсотків за користування довгостроковим кредитом, що надається з місцевих бюджетів молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла за рахунок розширення програм кредитування для різних верств населення, а саме на 232 230 грн або у 3,7 рази у 2027 році та на 331 240 грн або у 5,0 разів у 2028 році.

На відхилення прогнозних показників видатків та надання кредитів бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2027 і 2028 роки від аналогічних показників, визначених у прогнозі бюджету Чернігівської міської територіальної громади, схваленому у попередньому бюджетному періоді вплинули такі фактори:

- збільшення розміру мінімальної заробітної плати, а саме в минулому Прогнозі розрахунки фонду заробітної плати працівників бюджетної сфери здійснено виходячи з її мінімального розміру що складає у 2027 році – 9 347 грн, 2028 році – 10 059 грн, в даному Прогнозі – 9 546 грн та 10 377 грн відповідно;

- збільшення розміру посадового окладу працівника І тарифного розряду Єдиної тарифної сітки, а саме у минулому Прогнозі розрахунки фонду заробітної плати працівників бюджетної сфери здійснено виходячи з розміру посадового окладу працівника І тарифного розряду Єдиної тарифної сітки у 2027 рік у сумі 3 744 грн, у 2028 році – 4 018 грн, в даному Прогнозі 3 819 грн та 4 151 грн відповідно;

- підвищення тарифів на оплату комунальних послуг та енергоносіїв;

- зменшення розміру реверсної дотації у 2027 році на 73 853 000 грн, 2028 році – 245 956 400 грн;
- зменшення видатків на публічні інвестиції у 2027 році на 175 000 000 грн, 2028 році – 140 000 000 грн.

IV. Показники доходів бюджету

Прогноз доходів бюджету на 2027 – 2029 роки визначений на підставі прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України та чинних норм податкового та бюджетного законодавства, динаміки бази оподаткування, показників зростання державних стандартів, показників виконання бюджету у попередніх і поточному бюджетних періодах, положень нормативно - правових актів міської ради про встановлення місцевих податків та зборів.

Пріоритетними завданнями податкової політики в середньостроковому періоді є:

- забезпечення стабільних податкових надходжень, необхідних для фінансування першочергових витрат;
- розширення бази оподаткування;
- підвищення ефективності податкового адміністрування, в тому числі місцевих податків і зборів;
- мінімізація можливостей для зловживань платниками податків.

З метою збільшення податкової бази та залучення додаткових надходжень до бюджету ЧМТГ визначено такі пріоритетні завдання:

- покращення ділової активності підприємств міста, представників малого та середнього бізнесу;
- сприяння створенню нових робочих місць;
- проведення заходів детінізації трудових відносин у сфері зайнятості населення, легалізації трудових відносин та виплати заробітної плати, дотримання суб'єктами господарювання вимог законодавства щодо мінімального розміру заробітної плати;
- своєчасне погашення податкових зобов'язань перед бюджетом ЧМТГ;
- збільшення власних надходжень бюджетних установ.

Прогнозні показники доходів бюджету сформовані з урахуванням існуючої податкової бази та реалізації завдань із розширення її потенціалу.

Прогнозні показники дохідної частини на середньостроковий період розраховані з урахуванням:

- зупинення тимчасового спрямування до загального фонду бюджетів територіальних громад податку на доходи фізичних осіб у розмірі 4 відсотки за рахунок відповідного зниження нормативу відрахування такого податку до загального фонду державного бюджету;
- зарахування 5 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (природного газу, нафти та газового конденсату) до бюджетів територіальних громад;

- збереження розподілу акцизу з пального між державним та місцевими бюджетами, а саме — зарахування 13,44 відсотка такого податку до бюджетів територіальних громад;
- поступове наближення ставок акцизного податку на тютюнові вироби та пальне до рівня, передбаченого директивами ЄС;
- використання чинних ставок оподаткування, зокрема, з основних податків.

Крім того, на прогнозні показники доходів бюджету матимуть вплив:

- зростання макропоказників та соціальних стандартів, що збільшить податкові надходження з податку на доходи фізичних осіб, місцеві податки і збори (податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, туристичного збору, єдиного податку платників I та II груп) та надходження від адміністративних зборів та платежів.
- встановлення Чернігівською міською радою на 2027 рік пільг зі сплати земельного податку для військових формувань, утворених відповідно до законів України, Збройних Сил України та Державної прикордонної служби України, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, органів Національної поліції України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

З урахуванням зазначених вище особливостей загальні показники доходів бюджету Чернігівської міської територіальної громади (без врахування міжбюджетних трансфертів) зростають, а саме: у 2027 році порівняно з плановим показником 2026 року на 259 416 500 грн або 6,1 відсотка, у 2028 році порівняно з прогнозним показником 2027 року на 421 607 500 грн або 9,3 відсотка, а у 2029 році порівняно з прогнозним показником 2028 року 393 920 000 грн або 7,9 відсотка.

Основним джерелом формування дохідної частини бюджету громади, як і в попередні періоди, залишатиметься податок та збір на доходи фізичних осіб. Прогноз надходжень з податку на доходи фізичних осіб розраховано відповідно до єдиної ставки (18%) оподаткування доходів фізичних осіб, сталого підвищення мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму. На надходження цього податку матимуть вплив чисельність штатних працівників, зростання середньомісячної заробітної плати найманих працівників на підприємствах та організаціях міста, стан діяльності в основних промислових галузях міста, легалізація виплати заробітної плати. Попри складні умови для розвитку економіки у 2026 році очікується збереження позитивної динаміки заробітних плат, темпи росту податку на доходи фізичних осіб прогнозуються у 2027 році на рівні 107,9 відсотка, у 2028 році – 112,0 відсотків, у 2029 році – 109,7 відсотка.

Прогнозні надходження акцизного податку на 2027-2029 роки розраховані, виходячи з фактичних надходжень, розширення бази оподаткування, за ставкою 5% в частині акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів (пива, алкогольних напоїв), з урахуванням вимог діючого законодавства щодо зарахування до бюджетів територіальних громад акцизного податку з реалізації

суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та 13,44 % акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального. Темпи росту акцизного податку прогноуються у 2027 році на рівні 105,6 відсотків, у 2028 році – 104,2 відсотків та у 2029 році – 105,3 відсотків.

Розрахунок прогнозної суми податку на майно (плата за землю, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок) на 2027-2029 роки проведено за підсумками фактичних надходжень за попередні роки, за ставками, встановленими рішенням Чернігівської міської ради від 30 червня 2022 року №18/VIII– 19 “Про місцеві податки і збори” зі змінами та доповненнями, погашення податкового боргу та з урахуванням зростання розміру мінімальної заробітної плати. Темпи росту з податку на майно прогноуються у 2027 році на рівні 102,0 відсотків, у 2028 році – 103,3 відсотка, у 2029 році – 101,2 відсотка.

Єдиний податок – це другий бюджетоутворюючий податок. Прогнозний обсяг єдиного податку на 2027-2029 роки розраховано з урахуванням положень Податкового кодексу України, фактичних надходжень, кількості платників, за ставками, встановленими рішенням Чернігівської міської ради від 30 червня 2022 року №18/VIII– 19 “Про місцеві податки і збори” зі змінами та доповненнями. На збільшення єдиного податку у середньостроковому періоді матимуть вплив зростання мінімальної заробітної плати (для платників I групи), прожиткового мінімуму для працездатних осіб (для платників II групи) та індекс споживчих цін (для платників III групи). Темпи росту єдиного податку прогноуються у 2027 році на рівні 101,4 відсотка, у 2028 році – 105,0 відсотків та у 2029 році – 105,3 відсотка.

Доходи спеціального фонду бюджету Чернігівської міської територіальної громади в частині екологічного податку прогноуються у сумі 479 300,00 гривень щороку (за розрахунками, наданими управлінням житлово-комунального господарства Чернігівської міської ради, зокрема, на підставі інформації, отриманої від комунального підприємства “Теплокомуненерго” Чернігівської міської ради та акціонерного товариством “Облтеплокомуненерго”, які є найбільшими платниками екологічного податку).

Надходження коштів до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету Чернігівської міської територіальної громади прогноуються у сумі 5 000 000 грн щороку (за розрахунками, наданими фондом комунального майна Чернігівської міської ради).

Власні надходження бюджетних установ визначено відповідно до прогнозних показників головних розпорядників бюджетних коштів щодо доходів та видатків, які здійснюються за рахунок цих коштів. Темпи росту власних надходжень бюджетних установ прогноуються у 2027 році на рівні 108,2 відсотка, у 2028 році 106,9 відсотка та у 2029 році – 105,2 відсотка.

Також, з метою реалізації публічних інвестиційних проєктів, програм публічних інвестицій у середньостроковому періоді ЧМТГ має намір отримувати кошти допомоги, грантів, у тому числі від міжнародних фінансових організацій, та інші надходження не заборонені законодавством, проте, у зв'язку з відсутністю остаточних домовленостей та узгоджених і підписаних договорів показники щодо обсягів надходжень у Прогнозі відсутні.

Показники доходів бюджету Чернігівської міської територіальної громади наведені у додатку 2 до цього Прогнозу.

V. Показники фінансування бюджету, показники місцевого боргу, показники надання місцевих гарантій, обсягу гарантійних зобов'язань та гарантованого Чернігівською міською територіальною громадою боргу

Враховуючи обмеженість дохідних джерел бюджету розвитку, визначених статтею 71 Бюджетного кодексу України, та необхідність спрямування значного обсягу видатків на розбудову та переоснащення об'єктів інфраструктури міста, житлово-комунального господарства, прогностичні показники фінансування бюджету ЧМТГ на 2027-2029 роки в першу чергу враховують передачу коштів із загального фонду бюджету до бюджету розвитку (спеціального фонду) у 2027 році у сумі – 360 000 000 грн, у 2028 році – 411 000 000 грн, у 2029 році – 462 000 000 гривень. Показники фінансування бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2027-2029 роки наведено у додатку 3 до цього Прогнозу.

Протягом 2027-2029 років ЧМТГ має намір отримувати місцеві запозичення на реалізацію публічних інвестиційних проєктів, програм публічних інвестицій, проте, у зв'язку з відсутністю узгоджених договорів, показники у Прогнозі відсутні.

З урахуванням можливостей бюджету ЧМТГ та наміру залучення місцевих запозичень, а також інших джерел фінансування, не заборонених законодавством, орієнтовний граничний обсяг публічних інвестицій на 2027-2029 роки доведено у наступних обсягах:

грн			
Орієнтовні граничні показники	2027 рік	2028 рік	2029 рік
Орієнтовний граничний сукупний обсяг публічних інвестицій, у тому числі за рахунок:			
коштів місцевого бюджету, у тому числі:	1 300 000 000	1 650 000 000	2 200 000 000
<i>співфінансування заходів щодо підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій</i>	100 000 000	150 000 000	200 000 000

міжбюджетних трансфертів з державного бюджету			
міжбюджетних трансфертів з інших місцевих бюджетів			
місцевих запозичень	200 000 000	300 000 000	500 000 000
інших джерел	1 000 000 000	1 200 000 000	1 500 000 000

Пріоритетні галузі та основні напрями публічного інвестування на 2027 – 2029 роки відповідно до Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року, затвердженої рішенням обласної ради від 18 грудня 2019 року № 4-21/VII (в редакції рішення обласної ради від 14 березня 2025 року № 3-22/VIII), та Стратегії розвитку Чернігівської міської територіальної громади на період до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року), погодженої рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 28.08.2026 №463, визначаються Середньостроковим планом пріоритетних публічних інвестицій Чернігівської міської територіальної громади на 2027 - 2029 роки.

З метою досягнення стратегічних цілей розвитку територіальної громади та забезпечення реалізації завдань, спрямованих на відновлення інфраструктури, стимулювання соціально-економічного розвитку і покращення якості життя громадян протягом 2027–2029 років Середньостроковим планом пріоритетних публічних інвестицій Чернігівської міської територіальної громади на 2027-2029 роки пропонується визначити 12 підсекторів в межах 9 галузей (секторів) для публічного інвестування, які передбачають 20 пріоритетних напрямів публічних інвестицій (основні напрями публічного інвестування):

Охорона здоров'я – спрямовано на розбудову мережі стаціонарних реабілітаційних відділень, забезпечення закладів охорони здоров'я міської ради сучасним медичним та іншим обладнанням, облаштування безбар'єрних просторів та маршрутів для людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення та облаштування безпечних і комфортних умов у закладах охорони здоров'я;

Цифрова трансформація держави та суспільства – спрямовано на забезпечення доступного та інклюзивного середовища в будівлі ЦНАП;

Спорт, фізичне та молодіжне виховання – спрямовано на розвиток мережі баз олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки для проведення всеукраїнських і міжнародних спортивних змагань та забезпечення навчально-тренувального процесу;

Освіта і наука – спрямовано на забезпечення доступу до якісного та безпечного харчування у закладах освіти шляхом розвитку сучасної інфраструктури їдалень (харчоблоків), підвищення рівня протипожежної безпеки в закладах та установах освіти, облаштування захисних споруд цивільного захисту (укриттів) у закладах та установах освіти та сучасний освітній простір та якісний зміст: лабораторії, майстерні, кабінети тощо;

Соціальна сфера – спрямовано на розвиток мережі надавачів соціальних послуг комунального сектору та розвиток житлової інфраструктури соціальної підтримки та інтеграції вразливих груп;

Культура та інформація – спрямовано на модернізацію та капітальний ремонт інфраструктури комунальних клубних закладів, бібліотек та публічних просторів громади, культурний духовний розвиток та формування національної ідентичності, сталий розвиток історико культурного середовища, збереження та розвиток культурної спадщини, розвиток туристичної інфраструктури, навігації та цифрових сервісів та модернізацію та капітальний ремонт інфраструктури спеціалізованої мистецької освіти громади;

Транспорт та послуги поштового зв'язку – спрямовано на комплексний розвиток громадського транспорту та міської інфраструктури;

Енергетика – спрямовано на створення нових об'єктів електроенергетики, розвиток та модернізація існуючих генеруючих об'єктів електроенергетики;

Муніципальна інфраструктура та послуги – спрямовано на відновлення, розвиток та модернізація інфраструктури централізованого водопостачання та водовідведення, в тому числі з впровадженням альтернативних джерел енергії.

Наскрізні стратегічні цілі публічних інвестицій на 2027-2029 роки мають ключове значення для досягнення сталого розвитку Чернігівської міської територіальної громади. Їх реалізація передбачає забезпечення населення м. Чернігова укриттями, якісними послугами, зокрема освітніми, з охорони здоров'я, адміністративними, комунальними, транспортними, соціальними тощо, раціональне використання енергоресурсів, впровадження енергоефективних технологій, адаптацію інфраструктури до нових викликів та захисту навколишнього природного середовища, врахування принципів рівності, безбар'єрності, доступності для всіх категорій населення, включаючи осіб з інвалідністю, осіб з різними функціональними порушеннями, а також людей похилого віку, незалежно від їх статі та соціального статусу.

Обсяги публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій з урахуванням середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій Чернігівської міської територіальної громади на 2027-2029 роки за рахунок коштів бюджету ЧМТГ плануються у 2027 році у сумі 100 000 000 грн, у 2028 році – 150 000 000 грн, у 2029 році – 200 000 000 грн та відображені у додатку 9.

Внутрішній та зовнішній місцевий борг бюджету Чернігівської міської територіальної громади станом на 01.01.2026 року відсутні.

Загальний обсяг гарантованого боргу за кредитами, отриманими комунальним підприємством “Чернігівводоканал” Чернігівської міської ради у рамках впровадження Проекту “Розвиток міської інфраструктури” під гарантії Чернігівської міської ради станом на 01.01.2026 року склав 11 281 000,80 доларів США, у гривневому еквіваленті – 478 176 805,71 грн, у середньостроковому періоді обсяг гарантованого боргу не прогнозується.

VI. Показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету

При формуванні видаткової частини бюджету у середньостроковому періоді основним прагненням є досягнення цілей державної політики в межах ресурсних можливостей бюджету ЧМТГ, спрямовуючи кошти на заходи відповідно до їх пріоритетності і актуальності, а також з урахуванням ефективності їх використання та можливої економії коштів за діючими бюджетними програмами.

На прогностні показники видатків вплинули: зміна розміру мінімальної заробітної плати та посадового окладу працівника I-го тарифного розряду ЄТС, прожиткового мінімуму, індексу інфляції тощо. При цьому враховано діючу мережу бюджетних установ, з урахуванням можливих заходів з оптимізації, контингент отримувачів допомоги та інших соціальних виплат.

Прогноз витрат складено на основі поданих головними розпорядниками бюджетних коштів пропозицій до прогнозу бюджету.

Під час складання прогностичних показників видаткової частини на 2027-2029 роки, в першочерговому порядку врахована потреба в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати, на проведення розрахунків за комунальні послуги та енергоносії, які споживаються бюджетними установами, з урахуванням пріоритетності видатків, обґрунтованості витрат, що передбачає детальні розрахунки в межах граничних показників з урахуванням кількісних та вартісних факторів, які впливають на обсяг видатків у плановому та наступних за плановим двох бюджетних періодах.

Також враховані обсяги видатків, необхідні для забезпечення стабільної роботи установ та закладів соціально — культурної сфери з урахуванням гендерного аналізу та подальшого реформування галузей освіти і охорони здоров'я, забезпечення соціальних гарантій, соціального захисту ветеранів війни і членів їх сімей, підтримки в належному стані об'єктів житлово — комунального господарства, а також виконання в межах фінансових можливостей міських (регіональних) програм.

Надзвичайно важливою в даному періоді має бути інвестиційна складова бюджету ЧМТГ, підтримка повоєнного відновлення та економічного зростання. Граничні показники видатків та надання кредитів з бюджету Чернігівської міської територіальної громади головним розпорядникам коштів на 2027-2029 роки наведені у додатку 4 до цього Прогнозу, граничні показники видатків бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування бюджету Чернігівської міської територіальної громади на 2027-2029 роки наведені у додатку 5 до цього Прогнозу.

Державне управління

Пріоритетними завданнями органів місцевого самоврядування Чернігівської міської ради є надання високоякісних і доступних адміністративних, соціальних та інших послуг населенню, створення належних

матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення власних та делегованих повноважень, визначених Конституцією України, Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про службу в органах місцевого самоврядування” та іншими нормативно-правовими актами України.

У 2027 – 2029 роках передбачається здійснити такі заходи:

забезпечення прозорості, відкритості в діяльності органів місцевого самоврядування;

постійне оновлення інформаційних технологій в частині надання Чернігівською міською радою адміністративних послуг;

впровадження сучасних інформаційних технологій в діяльності місцевого самоврядування;

виконання міських цільових програм в усіх сферах життєдіяльності міста; доступність і належна якість публічних послуг, що надаються органами місцевого самоврядування Чернігівської міської ради;

створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень;

продовження впровадження інформаційних технологій та електронного документообігу;

забезпечення наповнення бюджету Чернігівської міської територіальної громади, ефективного використання бюджетних коштів та якісного управління бюджетним процесом.

Основними результатами, яких планується досягти, є:

- забезпечення якісного, максимально зручного та комфортного обслуговування громадян;

- організація надання адміністративних послуг населенню у найкоротший строк та за мінімальної кількості відвідувань;

- розширення переліку надання адміністративних послуг;

- забезпечення суб'єктами містобудування вимог законодавства щодо будівельних норм, стандартів і правил у сфері містобудівної діяльності;

- поліпшення управління комунальною власністю громади м. Чернігова шляхом підвищення ефективності використання майна та земельних ресурсів.

Освіта

Пріоритетом розвитку галузі є формування механізму інноваційного розвитку навчальних закладів, забезпечення доступності високоякісної освіти відповідно до європейських стандартів освітньої системи.

Ціль державної, регіональної та місцевої політики, реалізація якої здійснюватиметься в 2027- 2029 роках - це сучасний освітній простір.

В умовах розробки на державному рівні подальших кроків реформування галузі “Освіта” та запровадження на місцевому рівні системи її модернізації основними завданнями розвитку галузі є:

- формування освітнього середовища з урахуванням Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова

українська школа” на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р, створення сучасного безбар’єрного, інклюзивного освітнього середовища дружнього до сімей з дітьми та маломобільних груп населення;

- оптимізація мережі навчальних закладів з урахуванням демографічних, економічних, соціальних перспектив розвитку міста, вимог сьогодення та потреб суспільства;

- підвищення рівня забезпеченості загальноосвітніх навчальних закладів сучасними засобами навчання та сучасними комп’ютерними комплексами;

- оновлення і модернізація матеріально-технічної бази закладів освіти;

- підвищення рівня якісної професійної освіти, її максимального наближення до вимог ринку праці;

- забезпечення реалізації права кожної дитини на повноцінне харчування, зниження рівня захворюваності, підтримку фізичного та психічного здоров’я школярів;

- облаштування безпечних умов для проведення освітнього процесу в закладах освіти з метою забезпечення доступності і безперервності освіти незалежно від безпекової ситуації;

- створення належних умов для здобуття високоякісної освіти дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування, та дітьми з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку, фізичного та/або сенсорними порушеннями;

- удосконалення системи позашкільної та мистецької освіти та створення умов для діяльності позашкільних навчальних закладів як координаційних центрів виховної та організаційно-методичної роботи в місті;

- розвиток і підтримка системи роботи з обдарованою і талановитою молоддю, різнобічний розвиток індивідуальності дитини, її задатків і здібностей.

Прогнозні граничні показники бюджету Чернігівської міської територіальної громади по видатках на фінансування галузі “Освіта” на 2027-2029 роки передбачаються управлінням освіти Чернігівської міської ради, управлінням культури та туризму Чернігівської міської ради, управлінням у справах сім’ї, молоді та спорту Чернігівської міської ради та управління капітального будівництва Чернігівської міської ради.

Основними результатами, яких планується досягти:

- підвищення рівня охоплення дітей дошкільною освітою;

- створення умов для функціонування гнучкої та оптимальної мережі різних типів освітніх послуг для дітей раннього та дошкільного віку;

- забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти;

- розширення можливості соціальної інтеграції різних категорій дітей з відхиленнями в розвитку, поведінці, обмеженими можливостями здоров’я та особливими освітніми потребами;

- виховання в дітей любові до праці, розвиток розумових та творчих здібностей, умінь, навичок з метою орієнтації їх на свідомий вибір майбутньої професії;

- виховання патріотично налаштованої молоді.

Охорона здоров'я

Реформи в галузі будуть спрямовані на адаптацію медичних послуг до нових викликів, забезпечення доступу до медичної допомоги для цивільних і військових, розвиток реабілітаційних послуг.

Пріоритетами розвитку галузі є забезпечення населення високоякісними і доступними медичними послугами та створення сприятливих умов життєдіяльності громадян міської громади.

Для підтримки системних реформ в даній галузі з бюджету Чернігівської міської територіальної громади фінансуватиметься місцева програма розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, зокрема, щодо оновлення матеріально-технічної бази, капітального ремонту, реконструкції, а також надання населенню медичних послуг та інші заходи в рамках міських цільових програм в охороні здоров'я.

У 2027-2029 роках передбачається фінансування медичної галузі з метою реалізації таких заходів:

- створення спроможної системи громадського здоров'я, переорієнтація системи охорони здоров'я від політики лікування до політики профілактики захворювань;
- відшкодування витрат закладів охорони здоров'я по оплаті житлово-комунальних послуг;
- дооснащення комунальних некомерційних підприємств сучасним лікувально-діагностичним, медичним обладнанням;
- проведення капітальних ремонтів приміщень лікувальних закладів;
- забезпечення відшкодування фактичних витрат на виплату безоплатного і пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань, забезпечення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, інших окремих категорій населення медичними виробами та іншими засобами;
- впровадження у діяльність лікувальних закладів новітніх технологій.

Основні результати, яких планується досягти:

- підвищення доступності і якості медичних послуг;
- запровадження нових підходів до організації роботи закладів охорони здоров'я та їх фінансового забезпечення;
- зниження рівнів загальної захворюваності населення;
- покращення стану здоров'я населення.

Соціальний захист та соціальне забезпечення

Наскрізною ціллю місцевої політики в галузі соціального захисту та соціального забезпечення в Чернігівській міській територіальній громаді на 2027-2029 роки є надання якісних соціальних послуг, ветеранська політика.

Основними напрямками розвитку соціальної сфери, є запровадження програм і заходів щодо поліпшення становища соціально вразливих верств населення, осіб, сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та

самоостійно не можуть їх подолати, дотримання прав та інтересів дітей, забезпечення гідної старості, підвищення якості та рівня життя мешканців міста.

Особлива увага в умовах військового стану надається розвитку додаткових соціальних гарантій внутрішньо переміщеним особам, ветеранам війни, членам їх сімей, пораненим військовослужбовцям, а також родинам у разі загибелі воїнів, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, зокрема у частині поліпшення фінансово-матеріального стану зазначених категорій осіб.

Прогнозні граничні показники бюджету міської територіальної громади на фінансування галузі “Соціальний захист та соціальне забезпечення” на 2027-2029 роки передбачаються наступним головним розпорядникам бюджетних коштів: виконавчому комітету Чернігівської міської ради, департаменту соціальної політики Чернігівської міської ради, управлінню (службі) у справах дітей Чернігівської міської ради, управлінню у справах сім’ї, молоді та спорту Чернігівської міської ради, управлінню транспорту, транспортної інфраструктури та зв’язку Чернігівської міської ради.

До установ, організацій та підприємств соціального захисту міста належать територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Чернігівської міської ради, Чернігівський міський центр соціальних служб, комунальне некомерційне підприємство “Ветеранський простір” Чернігівської міської ради та 17 громадських організацій міста Чернігова, які об’єднують осіб з інвалідністю, ветеранів, учасників бойових дій, багатодітні родини та громадян, які потрапили у скрутні життєві обставини. Зазначені установи опікуються наданням соціальних послуг найбільш вразливим верствам населення міста.

Пріоритетними завданнями розвитку на 2027-2029 роки є:

- забезпечення максимальної адресності та наближеності надання відповідної соціальної підтримки тим, хто її потребує, для підвищення ефективності використання бюджетних коштів та їх спрямування соціально вразливим верствам населення;
- збільшення розмірів державних соціальних гарантій з урахуванням реальних можливостей бюджету;
- розширення спектру надання соціальних послуг установами соціального захисту міста, в тому числі шляхом залучення надавачів соціальних послуг недержавного сектору;
- продовження реалізації соціальних ініціатив;
- забезпечення безперешкодного права пільгового проїзду категорій громадян, яким чинним законодавством надано право безоплатного проїзду у міському електро- та автомобільному транспорті загального користування у міському сполученні;
- реформування системи інституційного нагляду та виховання дітей, забезпечення прав та інтересів дитини, створення умов для виховання і розвитку дітей у сім’ї або середовищі, максимально наближеному до сімейного, запобігання соціальному сирітству;

- створення умов для розвитку та самовдосконалення молоді у місті, підтримки активності та творчого розвитку особистості молоді, формування її громадянської позиції, національно-патріотичної свідомості, підтримання на належному рівні ментального та фізичного здоров'я шляхом оздоровлення;
- забезпечення соціальної підтримки дітей війни, осіб з інвалідністю та громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- підвищення життєвого рівня малозабезпечених верств населення шляхом надання пільг та допомог;
- покращення демографічних процесів у місті;
- забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності;
- попередження домашнього насильства у всіх його проявах, протидія торгівлі людьми;
- створення безбар'єрного міського середовища, якісного громадського простору, який надає рівні можливості всім групам населення;
- фінансова підтримка мешканців Чернігівської міської територіальної громади, як постраждалих внаслідок російської військової агресії;
- забезпечення соціального захисту та соціальної підтримки захисників державного суверенітету та незалежності України та членів їх сімей;
- забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, зокрема у системі повернення з військової служби до цивільного життя, сприяння територіальній доступності та функціонування ветеранських просторів;
- реінтеграція ветеранів війни в суспільство: підтримка зайнятості, комплексна реабілітація безпосередньо ветеранів та членів їх сімей, зокрема шляхом надання медичних послуг, послуг з психологічної допомоги, фізкультурно-спортивної реабілітації, розвитку спорту ветеранів війни;
- сприяння самозайнятості ветеранів шляхом надання можливості навчання та грантів на відкриття власної справи;
- популяризація та забезпечення формування позитивного образу ветерана війни, героїзація ветеранів війни у суспільстві;
- вшанування пам'яті загиблих Захисників та Захисниць України, зокрема шляхом почесного поховання на міських кладовищах.

Основні результати, яких планується досягти:

- охоплення соціальним захистом максимальної кількості сімей та малозабезпечених громадян, які потребують підтримки;
- охоплення соціальним захистом найбільш незахищених верств населення та надання якісних послуг пасажирських перевезень;
- формування гендерної культури та усунення гендерних стереотипів у суспільстві;
- покращення соціального діалогу між суспільством та місцевим самоврядуванням;
- адаптація системи надання соціальних послуг до нових вимог законодавства;

- удосконалення механізму надання реабілітаційних послуг, зокрема соціальних, психологічних, з професійної реабілітації, медичного супроводу тощо;
- активна цифровізація процесів у галузі, що допоможе вразливим групам населення, ветеранам війни та членам їх родин, внутрішньо переміщеним особам та біженцям отримати доступ до основних послуг.

Культура та мистецтво

У галузі культури та мистецтва органи місцевого самоврядування здійснюють комплекс заходів, спрямованих на розвиток культури української нації та національних меншин України, збереження, відтворення та охорону історичного середовища, естетичне виховання громадян, передусім дітей та юнацтва, посилення освітнього, інноваційного та комунікаційного потенціалів культури міста.

Головними пріоритетами розвитку у цій сфері є:

- вдосконалення реалізації державної політики у сфері культури;
- збереження та подальший розвиток культурного потенціалу територіальної громади;
- розвиток культурних традицій, збереження історичних цінностей, забезпечення доступності закладів культури для всіх верств населення;
- створення максимально сприятливих умов для творчого формування особистості, розкриття її здібностей, задоволення духовних і естетичних проблем, відродження народної творчості та популяризації національних звичаїв та обрядів, організацію змістовного дозвілля, масового відпочинку та культурного обслуговування населення.

Ціллю державної, регіональної та місцевої політики, реалізація якої відбуватиметься в середньостроковий період, є культурний і духовний розвиток та формування національної ідентичності.

Показниками досягнення цілі є:

- збільшення кількості вистав, концертів, заходів, які проводяться у громаді;
- збільшення кількості бібліотек, забезпечених необхідним обладнанням, комп'ютерною технікою;
- збільшення обсягу туристичного збору.

У 2027 - 2029 роках передбачається здійснити такі заходи:

- популяризація народної творчості та проведення культурно-мистецьких заходів;
- підтримка мистецьких заходів та проектів національно-культурних товариств, громадських організацій з метою розвитку культурно-мистецького простору територіальної громади;
- створення належних умов для розвитку аматорського мистецтва, самореалізації творчої молоді.

Мережа закладів культури та мистецтва налічує 4 установи та 2 комунальні підприємства, які підпорядковуються управлінню культури та туризму Чернігівської міської ради, у тому числі:

1. Чернігівська міська комунальна централізована бібліотечна система;
2. ККЗ “Центр культури і мистецтв” Чернігівської міської ради;
3. КП “Міський Палац культури імені В’ячеслава Радченка” Чернігівської міської ради;
4. КП “Центральний парк культури та відпочинку” Чернігівської міської ради;
5. КУ “Туристичний інформаційний центр” Чернігівської міської ради;
6. Централізована бухгалтерія управління культури Чернігівської міської.

Фізична культура і спорт

Фізична культура є важливим чинником всебічного розвитку особистості, тоді як спорт – важливим чинником досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави.

Ціль державної, регіональної та місцевої політики, реалізація якої здійснюватиметься в 2027-2029 роки це підвищення якості, доступності медичних послуг та покращання ментального і фізичного здоров’я населення.

Показниками досягнення цілі є:

- збільшення кількості проведених фізкультурно-масових заходів;
- збільшення кількості дітей, що систематично займаються спортом у спортивних закладах;
- збільшення кількості дітей, які отримали путівки на оздоровлення.

Реалізація гендерної політики в бюджетному прогнозі передбачає створення рівних можливостей для дівчат і хлопців у сфері відбору, підготовки та навчання спортивно-обдарованої молоді.

Головними пріоритетами у сфері фізичного розвитку є забезпечення розвитку всіх напрямів фізичної культури (фізичне виховання, масовий спорт та інше) та створення умов для регулярної рухової активності різних верств населення з урахуванням інтересів, побажань, здібностей та індивідуальних особливостей кожного мешканця міської територіальної громади.

У 2027 – 2029 роках плануються наступні заходи:

- підвищення рівня залучення населення громади до занять фізичною культурою та спортом, з метою зміцнення здоров’я та попередження захворювань;
- забезпечення розвитку олімпійських та неолімпійських видів спорту, організація фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності осіб з інвалідністю, підтримка спорту вищих досягнень;
- забезпечення функціонування дитячо-юнацьких спортивних шкіл;
- реалізація програми розвитку фізичної культури і спорту;
- проведення спортивно-масових заходів, створення умов для творчого, інтелектуального та фізичного розвитку дітей та молоді.

На території громади функціонують 7 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, міський центр фізичного здоров'я населення “Спорт для всіх” та КНП “Центр спортивної боротьби”, які підпорядковуються управлінню у справах сім'ї, молоді та спорту Чернігівської міської ради.

Підтримка та розвиток малого і середнього підприємництва

Розвиток підприємництва визначено одним із напрямів Національної економічної стратегії на період до 2030 року.

У 2027 – 2029 роках передбачається стимулювання економічної активності та створення умов для підвищення конкурентоспроможності місцевих виробників, проведення навчань, тренінгів, семінарів.

Житлово-комунальне господарство

Реалізація цілей державної політики та власних повноважень органів місцевого самоврядування у сфері утримання та розвитку об'єктів житлово-комунального господарства, благоустрою міста визначається заходами Комплексної цільової Програми розвитку житлово-комунального господарства міста Чернігова та іншими міськими цільовими програмами.

Пріоритетними завданнями розвитку житлово-комунального господарства у середньостроковому періоді є:

- капітальний ремонт житлового фонду (аварійно-відновлювальні роботи), пошкодженого в результаті військових дій;
- надання житлово-комунальних послуг населенню належної якості відповідно до вимог чинного законодавства;
- здійснення належної експлуатації та утримання об'єктів благоустрою;
- поліпшення транспортно-експлуатаційного стану доріг та проїздів житлової забудови міста;
- покращення технічного стану вулично-дорожньої мережі та дорожньої інфраструктури, збільшення їх пропускної здатності;
- покращення естетичного вигляду дворових територій;
- проведення будівництва, реконструкції та капітального ремонту мереж зливової каналізації;
- будівництво та капітальний ремонт світлофорних об'єктів із заміною лампових модулів на світлодіодні;
- розробку схеми організації дорожнього руху;
- продовження термінів експлуатації мостів та шляхопроводів;
- освітлення території міста із застосуванням енергозберігаючих світильників;
- утримання зон масового відпочинку з метою створення безпечних та комфортних умов дозвілля містян;
- зменшення чисельності безпритульних тварин у місті та підвищення рівня відповідальності власників тварин;

- створення нових ігрових та спортивних майданчиків та відновлення існуючих;
- поліпшення екологічного, санітарного стану та естетичного вигляду міста.

Основними результатами, яких планується досягти є:

- задоволення потреб населення у наданні житлово-комунальних послуг належної якості;
- належне утримання об'єктів комунальної власності, зокрема, мереж зовнішнього освітлення, світлофорних об'єктів, кладовищ, парків та скверів, пляжів та інших об'єктів благоустрою міста;
- покращання благоустрою міста;
- створення належних умов утримання безпритульних тварин, регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами, взаємодія із засобами масової інформації, громадськими організаціями з метою проведення просвітницької та виховної роботи з питань утримання та поводження з тваринами.

Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство

Пріоритетними завданнями у середньостроковому періоді є забезпечення ефективного функціонування та розвитку дорожньої-транспортної мережі; створення комфортних і безпечних умов всіх учасників дорожнього руху; надання якісних послуг з перевезень пасажирів; сприяння економічному та екологічно збалансованому розвитку міста.

У середньостроковій перспективі передбачається виконання завдань, спрямованих на:

- створення комфортних та безпечних умов для всіх учасників дорожнього руху;
- збереження об'єктів вулично-дорожньої мережі, розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування, що дасть змогу покращити стан мережі автомобільних доріг загального користування та створить умови для її ефективного функціонування;
- створення належних умов для надання населенню високоякісних послуг з пасажирських перевезень міським електричним та автомобільним транспортом;
- забезпечення сталого функціонування, поступового розвитку і модернізації транспорту міської територіальної громади.

Основними результатами, яких планується досягти є:

- збереження існуючої дорожньо-транспортної мережі міста, покращення її транспортно-експлуатаційного та технічного стану;
- забезпечення безпечних умов руху, зменшення кількості дорожньо-транспортних пригод;
- поліпшення транспортного і пішохідного сполучення;

- поліпшення якості надання послуг громадським транспортом загального користування, адаптація послуг транспорту до потреб людей з особливими потребами.

Охорона громадського правопорядку

У рамках цієї галузі з бюджету Чернігівської міської територіальної громади фінансуватиметься комунальне підприємство “Муніципальна варта” Чернігівської міської ради. Пріоритетними завданнями у сфері будуть:

- забезпечення охорони громадського порядку на території громади; профілактика правопорушень;
- інформування органів внутрішніх справ про вчинені або ті, що готуються злочини, місця концентрації злочинних угруповань;
- виконання окремих адміністративних стягнень;
- контроль за дотриманням правил санітарії, чистотою вулиць, парків, скверів та прибудинкових територій;
- створення, розвиток та модернізація системи відеоспостереження та відеоаналітики;
- забезпечення виконання заходів цивільного захисту населення Чернігівської міської територіальної громади.

Враховуючи прогностичні показники Бюджетної декларації та безпекову ситуацію в країні, потреби у фінансуванні заходів територіальної оборони залишатимуться актуальними у середньостроковій перспективі. Надважливим залишається питання запровадження сучасних заходів безпеки. Основою обороноздатності є належне матеріально-технічне забезпечення сил територіальної оборони, інших сил безпеки та громадського правопорядку, а також інженерне обладнання їхніх позицій і рубежів.

У зв'язку з цим, основним завданням на 2027–2029 роки визначено надання фінансової підтримки силам територіальної оборони, іншим силам безпеки та органам правопорядку з метою зміцнення їхньої матеріально-технічної бази. Крім того, передбачено фінансування заходів із будівництва фортифікаційних споруд на території громади.

Засоби масової інформації

У рамках цієї галузі фінансуватиметься висвітлення діяльності органів місцевого самоврядування через друковані ЗМІ.

Охорона навколишнього природного середовища

Пріоритетними завданнями діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища є забезпечення охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів.

За рахунок екологічного податку та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища в результаті господарської та іншої діяльності, а також інших надходжень згідно чинного законодавства у 2027-2029 роках здійснюватимуться заходи, які направлені на охорону та раціональне використання природних ресурсів, зменшення шкідливого впливу забруднюючих речовин та відходів на довкілля і здоров'я людей та іншу діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища.

VII. Взаємовідносини бюджету з іншими бюджетами

Міжбюджетні трансферти на середньостроковий період, що надаються бюджету Чернігівської міської територіальної громади з державного бюджету не прогноуються.

Обсяг міжбюджетних трансфертів з бюджету Чернігівської міської територіальної громади іншим бюджетам прогноуюється *реверсна дотація (державному бюджету)*:

у 2027 році – 65 298 400 гривень;

у 2028 році – 78 140 800 гривень;

у 2029 році – 90 199 200 гривень.

На момент складання Прогнозу надходження міжбюджетних трансфертів з інших місцевих бюджетів у 2027-2029 роках не передбачається.

Показники міжбюджетних трансфертів з інших бюджетів відображені у додатку 10 до Прогнозу.

Показники міжбюджетних трансфертів іншим бюджетам відображені у додатку 11 до Прогнозу

VIII. Інші положення та показники прогнозу бюджету

До Прогнозу додаються:

додаток 1 “Загальні показники бюджету”;

додаток 2 “Показники доходів бюджету”;

додаток 3 “Показники фінансування бюджету”;

додаток 5 “Показники надання місцевих гарантій, обсягу гарантійних зобов'язань та гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою боргу”;

додаток 6 “Граничні показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету головним розпорядникам коштів”;

додаток 7 “Граничні показники видатків бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету”;

додаток 8 “Граничні показники кредитування бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету”;

додаток 9 “Обсяг публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій з урахуванням середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади) на 2027 – 2029 роки”

додаток 10 “Показники міжбюджетних трансфертів з інших бюджетів”;

додаток 11 “Показники міжбюджетних трансфертів іншим бюджетам”.

До Прогнозу не подається;
додаток 4 “Показники місцевого боргу” у зв’язку з відсутністю показників.

Конкретні показники обсягу доходів і видатків, у тому числі міжбюджетних трансфертів на 2027-2029 роки будуть уточнюватись залежно від подій на фронті, життєвих реалій, прийнятих законодавчих та інших нормативно-правових актів, рішень міської ради, розпоряджень начальника Чернігівської міської військової адміністрації Чернігівського району Чернігівської області, що впливають на показники бюджету ЧМТГ у середньостроковому періоді.